

Den sovjetiske ven

Hvorfor tøver Indien, der kalder sig selv verdens største demokrati, med at fordømme Ruslands udemokratiske og barbariske aggression? Forklaringen skal findes i historien.

Af Ravi Abhyankar

Byen Surat er centrum for Indiens diamantindustri. Tusindvis af små og mellemstore virksomheder beskæftiger håndværkere, der skærer og polerer 95 procent af verdens diamanter her. Mange af diamanterne er russiske. De er udvundet i den fjerne østlige by Jakutia og bliver skåret og poleret i Surat og sendt til Antwerpen i Belgien, hvorfra de bliver distribueret globalt.

Diamantindustrien og -handlen repræsenterer blot én af de mange facetter, der tilsammen udgør det indisk-russiske forhold. Det er et forhold, der er historisk funderet i gode politiske relationer under Sovjetunionen, og som i årene efter er blevet udviklet gennem handel og internationalt vigtige politiske relationer.

Alt dette er nu oppe i luften efter Ruslands invasion af Ukraine. Men kun delvist. Indien plejer stadig den gode relation med Rusland, og man er ikke interesseret i at kappe båndene, der er blevet opbygget gennem mange år.

Støtte i krigens begyndelse

Indien, en nation med 1,4 milliarder mennesker,

28 stater og otte unionsterritorier er for stor og mangfoldig til at bekymre sig meget om krige i fjerntliggende lande. Og Indiens medier er generelt mere fokuserede på begivenheder indenfor landets grænser.

Men i marts, i den første uge af Ruslands invasion af Ukraine, blev der på tragisk vis dannet et menneskeligt bånd mellem krigen og Indien. Den 21-årige Naveen Gyanagoudar, en indisk medicinstuderende i Kharkiv, ventede i en kø for at købe dagligvarer og blev dræbt af et russisk missil.

Indien brugte sine gode forbindelser til Kreml til at arrangere evakueringskorridorer for de 20.000 indiske studerende, der var fanget i Ukraine.

Indiske medier begyndte i de efterfølgende uger at tale om mulig mangel på solsikkeolie; fødevare- og gødningskrise; oliepriser og forestående inflation – alt sammen ting, man i det mindste delvist kunne tilskrive krigen.

I de følgende måneder undlod Indien at stemme om FN-resolutioner, der fordømte Rusland.

I april besøgte Ruslands udenrigsminister, Sergeij Lavrov, Delhi. Premierminister Narendra Modi fandt tid til at give ham hånden.

Indien øgede efterfølgende dramatisk sine indkøb af russisk olie, angiveligt til en rabat på 30 procent. Handlingen blev kritiseret i Vesten for at finansiere krigen – også selvom nogle kritikere var fra Europa, som fortsatte med at købe olie og gas fra Rusland. I juni sluttede premierminister Modi sig til Vladimir Putin ved BRICS-topmødet, der bestod af Brasilien, Rusland, Indien, Kina og Sydafrika, omend virtuelt.

Den indiske regerings pressemeddelelse om topmødet indeholdt ikke et ord om krigen i Ukraine.

I denne delikate politiske balancegang tog Indiens premierminister Modi et vigtigt skridt under topmødet i Samarkand i september. Foran globale tv-kameraer fortalte han Vladimir Putin, at den tid vi lever i, ikke er en æra for krige. Modi nævnte, at han jævnlige har slået til lyd for fred og dialog i sine telefonopkald med Putin.

Et historisk godt forhold

Hvorfor tøver Indien, der kalder sig selv verdens største demokrati, med direkte at fordømme Ruslands udemokratiske og barbariske aggression? Holdningen præger nemlig også befolkningen. En undersøgelse, der blev foretaget i byer i Indien viste, at 62 procent af de indiske respondenter ønskede, at Indien skulle fortsætte diplomatiske forbindelser med Rusland, og 77 procent mente, at Indien ikke skulle involveres militært.

Mange analytikere sporer rødderne til det positive indo-russiske forhold tilbage til Indiens koloniale fortid. Briterne herskede over Indien i næsten 200 år. De franske, portugisiske og andre europæiske imperiale magter besatte også dele af Indien i århundreder. Men aldrig Rusland.

I 1947, da Indien blev en uafhængig republik, var landets første premierminister, Jawaharlal Nehru, imponeret over Sovjetunionen, især over dets succes med elektrificering og uddannelse. Man markedsførte nemlig sig selv som

en antiimperialistisk magt. De efterfølgende årtier skulle vise, hvor falsk denne påstand var, men den virkede.

Den sovjetiske model blev derusover anset for at være passende for en fattig landbrugsnation som Indien. I sovjetiske fodspor vedtog Indien femårsplaner, en stor offentlig sektor samt en lukket og protektionistisk økonomi. Indien opgav først den sovjetiske model efter Sovjetunionens sammenbrud.

Militæret er *made in Russia*

Under Den Kolde Krig var Indien imod konceptet om en bipolar verden.

Premierminister Nehru var en af arkitekterne bag den ikke-allierede bevægelse. Med 120 deltagende stater er det fortsat det næststørste internationale organ efter FN, og det fortsætter med at kæmpe for emner som reform af FN's Sikkerhedsråd.

Indiens uafhængige ønske om ikke at være en del af nogen "os versus dem-lejre", især i forhold til militære alliancer, fortsætter i dag. Indiens udenrigsminister, Subrahmanyam Jaisankar, en erfaren diplomat, har endda formuleret en "plurilateral" strategi for landet:

"Det er på tide, at vi engagerer Amerika, forvalter Kina, kultiverer Europa, beroliger Rusland, bringer Japan i spil, trækker naboeer ind, udvider naboskabet og udvider traditionelle støttekredse," sagde udenrigsministeren under en tale til en boglancering i byen Ahmedabad i starten af september.

På trods af intentionerne om at holde sig fri af alliancer landede Indien i den sovjetiske lejr under Den Kolde Krig, blandt andet fordi USA valgte at støtte Pakistan, Indiens ærkefjende.

Som en arv fra den periode er Indien stadig stærkt afhængigt af Rusland i forhold til forsvar. Indien er verdens største importør af russiske våben. Omkring 85 procent af landets militærudstyr, herunder MIG-29 og sukhoi-kampfly, ubåde og hangarskibe er importeret fra Rusland. Indien producerer sammen med Rusland BrahMos-II (hypersoniske krydsermissiler) og AK-203 (kampgeværer).

På trods af mulig diversificering af leverandører i fremtiden vil Indien formentlig fortsat regne med Rusland i forhold til reservedele, teknologiopdateringer og træning i de kommende år. Dette er en af grundene til, at Indien ikke kan fordømme Ruslands handlinger eller stemme imod det.

Indien husker Goa

En lige så vigtig faktor er Ruslands vetoret i FN's Sikkerhedsråd. Sovjetunionen og senere Rusland har altid støttet Indiens sikkerhed og suveræne interesser. Befrielsen af den indiske stat Goa, der var en portugisisk koloni i 450 år, er et godt eksempel. Briterne forlod Indien i 1947, franskmændene i 1954, men portugiserne nægtede.

Mens resten af Indien var uafhængigt, fortsatte Portugal således med at knuse alle frihedsbevægelser i Goa. Til sidst, i 1961, sendte den indiske regering militæret til Goa for at drive portugiserne ud.

På mødet i FN's Sikkerhedsråd fordømte USA, Storbritannien, Frankrig og Kina Indien

og bad landet trække sig fra Goa. Valerian Zorin, den sovjetiske delegerede, argumenterede artikuleret for det absurde i resolutionen, brugte Ruslands vetomagt og muliggjorde, at Goa igen kunne slutte sig til resten af Indien.

En sådan vital russisk støtte er dybt forankret i den indiske administrations langtidshukommelse. Kun Rusland fortsætter med at støtte Indiens bestræbelser på at blive permanent medlem af Sikkerhedsrådet.

Manglende tillid til USA

Historisk set har Indien en opfattelse af, at USA og NATO arbejder imod Indiens interesser.

I 1971, mens den pakistanske hær udførte folkedrab, voldtægter og ødelæggelser i Østpakistan, hvilket forårsagede en enorm flygtningekrise for Indien, sendte USA's præsident Nixon hjælp til Yahya Khan, Pakistans folke-mordsdiktator.

I de sidste tyve år har USA og NATO været involveret i krige i lande som Afghanistan, hvor Indien har mangeårige handelsinteresser.

I Afghanistan er den amerikanske operation kaldet 'varig frihed' ikke lykkedes.

I politiske kredse i Indien er der således et underskud af tillid til USA og i forlængelse heraf "Vesten". Med Kina som en fælles fjende har USA brug for Indien som en regional modkraft. Atomklubbens vetoret i FN's Sikkerhedsråd er lige så monstrøs som selve atomvåbnene. Indien udviser politisk pragmatisme ved ikke at antagonisere det eneste pålidelige medlem, der konsekvent beskytter Indiens interesser i Sikkerhedsrådet.

Uanset udfaldet af den nuværende krig i Ukraine, vil vetosystemet sandsynligvis fortsætte. Putin har trods alt udkæmpet krige i Tjetjenien og Georgien og annekteret Krim uden at skade Ruslands vetoret. Hvis Indien skulle få en permanent plads (med vetoret) i sikkerhedsrådet, kan ligningerne måske ændre sig.

Russiske bloddiamanter

Indien er som et sidste element afhængig af sin handel med Rusland. Her spiller især dia-

manthandlen en vigtig rolle. Rusland er verdens største leverandør af små diamanter. Landet eksporterede sidste år diamanter for 4,5 milliarder dollars.

Siden krigen startede, har USA dog forbudt import af russiske diamanter. Aktierne i Alrosa, Ruslands største diamantproducent, er kollapsede. Alrosas administrerende direktør, Sergej Ivanov, er blevet sanktioneret.

Der er diskussioner om at kalde de russiske diamanter "konfliktdiamanter" (populært kendt som "bloddiamanter").

På trods af sanktioner er russiske diamanter dog tilgængelige på New Yorks Fifth Avenue, ligesom de var før krigen. For når de først er skåret og poleret, er de mærket som værende af indisk oprindelse. I lighed med Europa, der køber raffinerede olieprodukter fra Indien, hvilket egentlig bare er råolie leveret fra Rusland.

Kimberly-processen er den FN-organisation, der har til opgave at forhindre strømmen af bloddiamanter.

Forbud mod eksport af russiske rådiamanter til Indien ville bringe job for over to millioner håndværkere i fare. Håndværkerne er afhængige af dette arbejde for at kunne overleve, da de fleste af dem ikke har gået i skole. Ligesom Rusland vil bekæmpe denne proces, vil Indien derfor også gøre det.

For Indien er det at redde to millioner job i landets diamantindustri en større prioritet end at støtte moralsk forargelse over Putins handlinger.

Mere handel med Rusland

Indien har således heller aldrig indført sanktioner mod Rusland. Indiens politik i denne henseende er kun at overveje FN-sanktioner. Indien støtter eller tilslutter sig ikke sanktioner pålagt af individuelle lande.

Betyder det så, at Indien kan bruge de vestlige sanktioner som en mulighed for at øge handelen med Rusland?

Formentlig. Indiske detailhandlere er lige nu i forhandlinger om at åbne butikker i Rusland, udtalte Vladimir Putin på et BRICS erhvervsforum. Udover at Indien køber billig råolie, tyder nyhedsrapporter på, at indiske firmaer er interesserede i at eksportere medicin, forbrugsvarer, kaffe, drikkevarer og dåsemad til Rusland.

Det har dog i praksis vist sig at være svært. Rusland og Indien vil gerne starte en rupee-rubel-byttehandel for at omgå amerikanske dollars. Men rublens volatilitet har forhindret de to lande i at blive enige om en valutakurs.

Logistik udgør et andet alvorligt problem for handlen. Vestlige rederier er ikke villige til at sende produkter til eller fra Rusland. Og forsikringsselskaber ønsker ikke at blive associerede med russisk handel. At omdirigere råolie til Indien giver også logistiske problemer. Kinas russiske import strømmer igennem den østasiatiske rørledning. Indien modtager omvendt olien i containere ad søvejen. Begrænset tankkapacitet vil sandsynligvis tvinge Rusland til at prioritere tættere kunder såsom Tyrkiet.

Indien er afhængig af udenlandske skibe til 90 procent af sin import og vil fortsætte med at kæmpe for at opretholde den nuværende russiske import af olie. Efter at have nået sit højdepunkt i juni 2022, er den indiske import af russisk olie allerede faldet i juli og august.

Vesten kan annoncere sekundære sanktioner, når Europa holder op med at købe russisk olie. Men selv uden sekundære sanktioner skaber fraværet af en pålidelig betalingsmekanisme, containerkapacitet og forsikringstilgængelighed store flaskehalse for den indo-russiske handel.

Alt i alt tyder udviklingen i det russisk-indiske forhold på, at selvom Rusland er en gammel allieret, vil Indien også sætte grænser i forhold til krigen i Ukraine. Efterhånden som Rusland under Putin bliver mere hensynsløst og undertrykkende, og Vesten tilbyder hjælp til Indien i forhold til at erstatte russisk olie, forsvar og FN-støtte, vil Indien sandsynligvis ændre sin holdning til Rusland, som vi så det under Modis tale i september. Men det vil højst sandsynligt ske langsomt.

Ravi Abhyankar er en uafhængig analytiker, forfatter og strategisk rådgiver fra Mumbai. Han har boet og arbejdet i Rusland i femten år og taler flydende russisk. I sit forfatterskab dækker han jævnligt begivenheder forbundet med Rusland.

Foto: Pramod Tiwari / Unsplash